

3. Копейчиков В. В. Теорія держави та права : підруч. Київ, 2000. 510 с.
4. Ленгер Я. І., Бисага Ю. Ю. Нормотворчість в контексті реформування права. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 1. С. 15–19.
5. Про затвердження Інструкції з організації нормотворчої діяльності в Міністерстві внутрішніх справ України : наказ МВС України від 27.07.2012 № 649. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0649320-12#Text>
6. Чернякович Є. А. Поняття й завдання нормотворчої діяльності Міністерства внутрішніх справ України. *Підприємництво, господарство і права*. 2021. № 1. С. 158–162.

Кочура Ярослав Миколайович,
курсант факультету № 4
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Юшкевич Олена Геннадіївна,
доцентка кафедри теорії держави та права
факультету № 1 Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидатка юридичних наук, доцент

ПРАВОВИЙ СТАТУС ЖІНОК – ВІЙСЬКОВИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Умови воєнного стану створюють особливі виклики та впливають на всі сфери суспільного життя. Однією з найважливіших складових воєнного конфлікту є участь жінок у військових діях. Жінки виступають не лише в ролі мирних жителів, але й активно долучаються до військових справ, виконуючи важливі завдання на полі бою та в задніх лініях.

Умови воєнного стану суттєво впливають на жінок-військових, надаючи їм особливу роль та виклики. Вони демонструють свою силу, мужність і відданість військовій службі, забезпечуючи захист своєї країни та громадян. Жінки-військові активно беруть участь у бойових операціях, виконують розвідувальні та підтримуючі завдання, медичні послуги та багато іншого.

Правове регулювання відносин між державою і громадянами України у зв'язку з виконанням ними конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, а також визначення загальних засад проходження в Україні військової служби здійснює Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» 1992 року, в який поступово вносилися зміни [1]. Захист Вітчизни, незалежності та

територіальної цілісності України є конституційним обов'язком громадян України. Військовий обов'язок устанавлюється з метою підготовки громадян України до захисту Вітчизни, забезпечення особовим складом Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення (далі – Збройні Сили України та інші військові формування), посади в яких комплектуються військовослужбовцями.

Жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком і закінчили заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти та здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних.

Жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною в переліку, затвердженому Міністерством оборони України, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, крім зазначених в абзаці першому цієї частини, беруться на військовий облік військовозобов'язаних за їх бажанням.

Жінки, які перебувають на військовому обліку, можуть бути призвані на військову службу чи залучені для виконання робіт із забезпечення оборони держави у воєнний час. У мирний час жінки можуть бути прийняті на військову службу та службу у військовому резерві тільки в добровільному порядку (за контрактом). Жінки виконують військовий обов'язок на рівних засадах із чоловіками (за винятком випадків, передбачених законодавством з питань охорони материнства та дитинства, а також заборони дискримінації за ознакою статі), що включає прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та призов на військову службу, проходження військової служби, проходження служби у військовому резерві, виконання військового обов'язку в запасі та дотримання правил військового обліку.

Військовослужбовці, які проходять кадрову або строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, громадяни призовного віку, які мають вищу, фахову передвищу, професійну (професійно-технічну), повну або базову загальну середню освіту і не проходили строкової військової служби, військовозобов'язані, а також жінки, які не перебувають на військовому обліку і вирішили вступити на військову службу за контрактом, укладають контракт про проходження військової служби за контрактом з додержанням передбачених умов.

Військовослужбовці, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, звільняються з військової служби на підставах: через такі сімейні обставини або інші поважні причини (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу): військовослужбовці-жінки, які мають дитину (дітей) віком до 18 років; виховання матір'ю (батьком) - військовослужбовцем, яка (який) не перебуває

у шлюбі, дитини або кількох дітей віком до 18 років, які з нею (з ним) проживають, без батька (матері).

Відповідно до Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України [2] Військовослужбовці, які проходять строкову військову службу та військовослужбовці, призвані на військову службу під час мобілізації, на особливий період, курсанти військових навчальних закладів, крім матросів і старшин, які перебувають на кораблях, розміщуються в казармах, а ті, що проходять військову службу за контрактом, – у службових жилих приміщеннях. У разі відсутності службового жилого приміщення військовослужбовці рядового, сержантського і старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом і не перебувають у шлюбі, можуть розміщуватись у спеціально пристосованих казармах у розташуванні військової частини, а сімейні – у сімейних гуртожитках. Військовослужбовці-жінки розміщуються в окремих службових жилих приміщеннях.

Військовослужбовці до складу добового наряду призначаються з додержанням законодавства з питань охорони материнства та дитинства. Військовослужбовців-жінок залежно від військового звання та посади дозволяється призначати помічником чергового військової частини, черговим або помічником чергового контрольно-пропускного пункту, черговим чи днювальним медичного пункту (з числа медичних працівників (фахівців), черговим штабу, їдальні, посильним, черговим чи днювальним гуртожитку.

За організацію та безпеку робіт відповідає начальник, у розпорядження якого виділено підрозділ. Командир підрозділу (старший команди) контролює виконання особовим складом вимог безпеки робіт.

Забороняється призначати військовослужбовців-жінок на роботи, пов'язані з перенесенням і пересуванням вантажу, вага якого перевищує встановлені граничні норми. Військовослужбовці офіцерського складу, а також військовослужбовці-жінки розміщуються в окремих наметах, з розрахунку один намет на три особи, або в приміщеннях. У батальйоні виділяється намет для штабу батальйону.

Список використаних джерел

1. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 № 2232-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> (дата звернення: 02.11.2023).

2. Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України: Закон України від 24.03.1999 № 548-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-14#Text> (дата звернення: 02.11.2023).

